

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGTELENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorozatú kr. Nagyobb terjedelmű a többszöri hirdetések alkalmán július 1-én vétetnek fel. Bélyeg díj minden alkalom beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

Nyitási közlemények minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések felvételének a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve:
Égész évre 10 frt. — kr.
Fél évre 5 „ „
Negyed évre 2 „ 50 „
Egy órára 1 „ „
Egyes szám 4 kr.
Alap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben:
Teleki K. Lajos könyvkereskedésében, és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. alatt.)

Fölhívás előfizetésre.

A »DEBRECZEN« XXIV-ik évfolyamának negyedik évfolyamára, mely október hóval kezdődött, előfizetést nyitunk s bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket az előfizetési díjak mielőbbi, pontos beküldésére, — valamint fölkerjük mindazokat, kik előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, hátralékaik kiegyenlítésére.

A »DEBRECZEN« előfizetési ára:

Egy évre 10 frt.
Fél évre 5 frt.
Negyed évre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt.

Vidéki t. előfizetőinket arra kérjük, hogy — tévedések elkerülése végett — előfizetéseiket egyszerűen e czím alatt sziveskedjenek beküldeni:

»A »DEBRECZEN« kiadóhivatalának, Debreczen.«

A »DEBRECZEN« kiadóhivatala.

Vértanuk napja.

Debreczen, okt. 6.

(K.B.) Az aradi vár mellett 1849 október 6-án, az őszi kőben, kilencz bitófa sötétlett. Kilencz tábornok számára voltak ezen bitók felállítva, négyen, kik golyó-halálra kegyelmezt nyertek, átlótt szívvel heverték a vár sáncaiban.

A jelenet borzalmasságát a történetíró tolla nem képes visszaadni. A katonák ereiben, kik e tömeges kivégzéseknek, a hősök szörnyű, de mégis dicső halálának tanúi voltak, megfagyott a vér. A zsarnokság szolgálatában álló zsoldosok szemében könny ragyogott, ők is fájalták a legbátrabbak elhunytát, csak a bosszút szomjazó hóhér maradt kegyetlen, a hóhér, ki halálra ítélte őket.

Tíz en háró tábornok halt meg egy napon. Nem a csatamezőn, hol a férfi férfi ellen küzd, hol a haldoklót megnyugtattja azon gondolat, hogy vére

nem foly el hiába, mert ő is érzékeny veszteséget okozott az ellenség soraiban, — hanem a hóhér keze alatt. Elhunytak bosszulatlanul, azon tudat nélkül, hogy halálukért vérbíráik lakolni fognak. Nem a halál fájt nekik, hanem azon kínos tudat, hogy hazájukért, melyért száz csatán küzdöttek, nem vonhatják ki többé kardjukat, nem vezethetik többé diadalra vitéz honvédeiket, kiknek kezéből a világi rónán az árulás kicsavarta a fegyvert.

Elveszett minden, még a remény is, A diadalmakra hosszú szenvedés, hosszú gyász következett. A honvéd-sereg, mely vitézségével kivirta a félvilág csodálatát, szét volt szórva, le volt fegyverezve. Az országot, melynek 1849 tavaszán minden röge szabad volt, előzőlőtte az ellenség had s nem volt többé senki, ki az ellenség féktelen garázdálkodásainak véget vehetett volna. Hogy a szenvedések pohara csordultig teljen: meg kellett halniok a legbátrabbaknak.

Mi volt a bűnök? Rebellisek voltak. Elkövették azon vakmerőséget, hogy megtámadott hazájuknak védelmére siettek s véres csatákban verték vissza a szabadság ellenségeit. Főben-járó bűn volt ez, melyért lakolniok kellett. Az ítélet pártütésnek, lázadásnak bélyegezte tetteiket, holott ők a népjognak s a királyi eskü által szentesített törvényeknek védelmére keltek.

Pedig a lázadók nem ők voltak, hanem azok, kik fölhasználva a királyi gyöngeséget, fegyverrel akarták Magyarország ezeréves jogait s alkotmányát elkobozni. Jellasi, a horvát bán kezdte a lázadást, ő érdemelte volna meg a bitót, nem pedig azok, kik a lázadó bánt »Flankenbewegung«-ra kényszerítették. — Windischgrätz herceg és társai állottak törvénytelen téren, nem pedig azok, kik a törvények megtartásáért küzdöttek. De hát a farkas és bárány meséje itt is ismétlődött, — a farkas ráfogta az ártatlan bárányra, hogy ellene tört, holott a farkas kezdte a támadást s a bárány csak akkor kezdte meg az önvédelmet, midőn már minden oldalról fojtogatták!

Magyarországon nem gondolt senki forradalomra, pártütésre, a magyar nemzet, midőn a király Bécsből menekülni volt kénytelen, tárt karokkal fogadta volna s megvédte volna őt minden ellenség ellen, mint a hogy Mária Theresziát megvédelmezte. De hát a gonosz tanácsadók, kik csak a saját érdekeiket hajászták, félrevezetve a gyöngé királyt, elfordították szívét a magyar nemzetől s atyai áldás helyett vérengző, pusztító hadait küldte a magyar nemzetre!

Hogy aztán a megtámadott magyar, melyet mindenétől meg akartak fosztani, önmagát védelmezte: ez talán csak nem volt forradalomnak, pártütésnek nevezhető? Még az apr. 14-iki függetlenségi nyilatkozat kimondása se volt forradalmi ténynek minősíthető, hiszen nem volt az egyéb, mint az elkecsereget nemzeti válsza arra, hogy a zsarnokság — belátván saját gyöngeséget — az oroszokat hívta segélyül Magyarországot ellen!

Ámde az osztrák hadbírák másként fogták fel a dolgot. Forradalmár, pártütő volt az ő szemükben az egész nemzet. E felfogás alapján mondták ki aztán az ítéleteket. Így ítélték halálra a 13 tábornokot is.

A történelem, e megvesztegethetetlen bíró, régen kimondta már, hogy ez az ítélet igazságtalan volt. A vértanuk emlékeit diccsugár ragyogja körül, míg hóhéraik nevét a kárhözátás elítélő szava sújtja. Haynau és a többi vérbírák neve átkot és borzalmat jelent, míg a 13 vértanu nevét áldva áldja minden ajak s emlékeztetőknek szent kegyelettel hódol az utókor.

A nemzet kegyelele az ős utolsó virágait rakja le az aradi Golgothára, melyen a bitó — mint nagy Kossuth mondá — nem a halál, hanem a fel-támadás jelvénye.

A kereszténység győzelmére elég volt egy keresztfa, melyre a Megváltót feszítették. Magyarországi szabadságának s függetlenségének győzelmét biztosítja az aradi kilencz bitó, melyek nem a szabadság, hanem a szolgaság halálát hirdetik!

Delegáció. A magyar delegáció pénzügyi albizottsága tegnap d. e. 11 órakor ülést tartott s mindenekelőtt a közös pénzügy-ministerium költségét tárgyalván, azt az előadó javaslatára változatlanul elfogadta. A határvámnál örvendetesen konstatalta az albizottság, hogy a határvámnál a múlt évi zárszámadások szerint a bevételek 4.373.720 forinttal haladtak meg az előirányzatot s az ez évi július hó végeig beszedelt kimutatások szerint ugyanily kedvező eredményekre van kilátás ez évben is. A határjövőkéből ennek következtében 42 millió 283.100 forint irányoztatott elő a jövő évre, mint tiszta bevétel. Együttal meghosszabbított a közös pénzügyministeriumnak a múlt évre épületek fenntartására engedélyezett 6138 frtra nevezte az elszámolási határidő az év végeig. Tárgyaltatt azután a közös legfőbb számszék 1893-iki előirányzata, melyben utazási átalányokra, tekintettel arra, hogy új hadosztályi ügyelőségek állítottak fel, az eddiginél 1300 forinttal magasabb összeg lett engedélyezve. Ezek után Szerb György előadó felolvasván jelentését, az észrevétel nélkül hitelesített.

BELFÖLD.

A király személye körüli miniszter, ifj. Szögyeny-Marich László, az új nagykövet, okt. végén vagy legkésőbb november elején fogja átnyújtani megbízó levelét Berlinben. Addig alkalmasint sikerül a király személye körüli miniszter állását betölteni, de ha nem sikerülne, Szapáry Gyula g. ideiglenesen maga veszi át e tisztséget, bár nem szívesen, mert máris két miniszteriumot vezet.

Kitüntetett írók. A koronázás jubileuma alkalmából dr. Kovács Dénes és dr. Sziklay János az általuk szerkesztett Koronázási Emlékönyv egy diszpendányt felajánlottak a királynak. A műre vonatkozólag a két szerkesztőhöz a következő leirat érkezett: »Ő császári és apostoli királyi felsége folyó hó 11-én kelt legfelső elhatározásával a tekintetes uraságtok által a koronázási jubileum alkalmából szerkesztett emlékönyvet a legfelső család hitbizományi könyvtárá számára legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott. A jeles műnek legkegyelmesebb elfogadása által ért kitüntetésükről tekintetes uraságtoktól ezennel értesitem. Gr. Szapáry Gyula s. k. belügyminiszter.«

Országgyűlés. A főrendiház tegnap d. e. 11 órakor báró Vay Miklós elnöke alatt rövid ülést tartott, melyen a szükséges jelentések megtétele után a számvevőségi elnöki állásra történt képviselőházi jelentést vita nélkül tudomásul vette. Az ülés igen gyéren volt látogatva s gyorsan véget ért.

nak, alaposan megjegyez mindent az előadásból s beszél olyan csodákat az ezredesnek, a mitől azt majd szétveti a vidámság.

Néha azonban megtörténik az is, hogy János becsapja az öregot, a jegy árát eliszsza az »ezüst golyó«-ban és egy saját maga komponálta mesét mond el az ezredesnek a darab heyyett.

S az is megtörténik ilyenkor, hogy az ezredes így szól:

— Ejnye János, ezt a darabot megnézzük. Ugy látszik, kezdenek már jó népszínműveket írni.

A Juci.

A leghálásabb publikum. Nincs az a siralmas nyávogás, a mire a Juci leányasszony elő ne venné a drága selyemkendőt s tele ne sirná omló könnyeivel. Viszont azonban ha vihogni, kacagni is kell, ott is ő adja a hangot. De leginkább a szomorú darabokat kedveli s nem is ér az ő szemében semmit az olyan darab, a mitől legalább három zsebkendőt csuron vizre nem muszáj sirni.

Juci különben formás, csinos teremtés, kerek, hamis szemei vannak, a mikkel, mikor végig vonul kényesen, mint a páva, a színházi csarnokon, megperzseli az ott ácsorgókat.

Hajadon, vagy pedig menyecske, néha szobalány, legtöbnyire azonban vidékről került dajka. A karzat vasárnapi allandó habituéja.

A darabokat élénk figyelemmel kíséri s föliskit, ha a hőst valami veszedelem éri. Az intrikusra halálosan haragszik s ha nem lenne olyan messze a karzat a színpadtól, bizony kikaparná a pokolbéli fajzat szeméit. Ha a darabban a férj feltékenykedik nejére, bosszusan kiált föl:

A »DEBRECZEN« TÁRCZAJA.

SZÍNHÁZ-LÁTOGATÓK.

Írta: SEBŐK ZSIGMOND.

A habitué.

Rendesen az első sorban foglal helyet. Látszóve impozáns, feje kopasz és fényes, mint az acél. Öltözete fekete szalonkabát, kivágott mellény és fehér nyakkendő. A szabadalma tömördek. Ha hallasz előadás közben éktelen trombitaharsogást, mely nem az orchestrumból származik, biztos lehets benne, hogy ez ő: a habitué. Ha hallasz krakogást, mely tulviharozza a nagy dobót, ez ismét ő: a habitué. Nem beszél sokat, nem tapsol, hanem ha valamelyik színész (mindegy, akár pirkadonna, akár kardalós) tetszetős trikóban lép a színrre, fogait szíva dűnygözi:

— Szappermoá!

Az előadással, lapokkal, kritikával, igazgatóval nem sokat törődik, hanem annál többet a balettel, meg a khórusal. — Csak néha szól a kritikába, mikor már nem tűrheti a sok fekete emberszólast.

— Mit akarnak ezek a kritikusok a mi gömbölyű anyaszínészünkkel? — Hogy nincs benne drámai erő! De már ez abszurdum. — Anyi abban az erő, hogy én sem mernék kikötni vele, szappermoá!

Egyre látszóve s csöndesen szíjva magába a színpad izgékony levegőjét a pillangós cipőcsékkkel, rózsaszín szoknyákkal, kacintó szempárokka, piros ajkak közt ragyogó fogsorokkal; széles ábrázatlan olyan elégedett kifejezés honol, mintha Brillat Savorin asztalánál inyenczkednék s mikor igyen megteik a látványt, hátradról székében s szeméit hunyva

— mint egy boa constrictor a lakoma után — emészt.

Csak mikor a köszvényes lába megsajdul egy ajtónyitásra, jut eszébe, hogy mindez neki — savanyu szőlő.

Fiatal leányok.

A tizenöt éves ártatlanság (föltéve, hogy még nem olvasta Nanát) sok mindent nem ért meg az előadásból s mohón tudakozódik környezetétől, mit jelent a fehér lap Lili naplójában?

— Mi az? Mit nevetnek? Nem értem?

A mama köhint s nem odaváló tárgyról kezd beszélni. A papa nagyot kacag s rejtélynek hagyja a kérdést. Az udvarló pedig (ha történetesen egy romlott lelkű aglegény) szíve mélyéig ható megindulást érez s a Heine áldását adja az aranyfürtös fejcskére: légy mindig ily szép, ily ifjú . . .

Kétségtelen, hogy a kisasszony hamar meg fogja tudni, mit jelent az a fehér lap. — Segítségére jönnek azok a dévaj szövegű melódiák, melyek aranyszínű hullámaikon egy csomó szemtelenséget ringatnak. Beleavatják a titokba Dumas és Sardou urak, a kik orrára kötik a kedves gyermeknek, hogy madame Riverollesnek mily rettenetes nagy joga lenne egy chambre separában bosszút állani a — férjén. S végül, ha mindez nem elég, betetőzi a munkát az ő saját Éva természeté.

Az igazat megvallva, nem hiszek föltétlenül a színházi pikantériák romboló hatásában, mert akárhány asszonyt ismerek, a ki lánykorában allandó közönsége volt az operettnek s a francia társadalmi drámának s mégis hü feleség és gyöngéd anya vált belőle.

Az is igaz, hogy az ilyen anyák nem viszik az ő tizenöt éves leánykaikat — minden-

féle darabba. Sokkal feltékenyebben válogatják meg a színműveket, mint az ő mamáik.

A nagymama.

Az unokái kedvéért jár a színházba. — Az arczáról le lehet olvasni, hogy szívesebben lenne már otthon az ágyban s néha ravaszul úgy teszi az orrára a fekete lorgnetet, hogy annak mögött észrevétlenül be lehet hunyni a szemeket és egy negyed órára átengedni magát a nélkülözött, az édes szunyókálásnak.

Ajka körül mosoly játszadozik, nyakát egyenesen tartja, senki a világon észre nem venné, hogy a jó, a ravasz nagymama alszik. Megtörténik azonban (népszínmű előadások alatt), hogy ilyen szunyókálás alkalmával a mosolygó arcz elborul, ijedelem kifejezése látszik rajta s felalomban halkán felkiált:

— Nani . . . Jesszus . . . a fazekak . . .

— Mi az nagymama? — fordulnak feléje a leányok.

A nagymama ekkorra már magához tért és mosolyogva mentegetőzik:

— Semmi, semmi . . . azt gondoltam, hogy a Nani a fazekakat tördösi odahaza.

Az ezredes inasa.

Ott van minden premieren a karzaton. Az öreg ezredes ugyanis nem áldozza föl az esti preferánctát a világ minden színházáért, de hogy mégis legyen valami teatrális élvezete, elküldi az új darabokba Jánost, az inasát, a kinek kötelessége színház után referálni a darabról. Így kettős az élvezet. Először megtudja, mit komédiáznak a teatrumban, másodsor a darab átgurodik a János saját világnézetle szerint, a mi nem utolsó multság.

János hűségesen meg is felel a bizalom-

KÜLFÖLD.

Kossuth és az amerikai magyarok. Az amerikai magyarok Kossuth születésének 90-ik évfordulója alkalmából szintén küldtek üdvözlő táviratot Turinba. Kossuth a megemlékezésre a következő távirattal válaszolt: „Köszönöm megemlékezésükért. Maradjanak tetteire kész hívei magyar hazájuk szabadságának. Kossuth.”

Milán király nem házasodik. A Havas-ügynökség, miat egy párisi távirat jelent, határozottan megczafolja azt a hírt, hogy Milán király, Sándor szerb király atyja, mostanában nősülni akar és honosságot akar szerezni Romániában.

Orosz pressziók. Oroszország újabb jegyzéket szándékozik intézni a portához, a melyben a hátralekös hadisereg lefizetését fogja sürgetni. A török főváros diplomata körében mindazonáltal úgy vélik, hogy e lépésnek sem lesznek komolyabb következményei, a mennyiben a porta meg fogja igényt a gyorsabb lebonyolítást. Különben is az orosz részről jövő presszió inkább azt célozza, hogy a portát a megköendő kereskedelmi szerződés kérdésében nagyobb engedékenységre hangolja.

A német katonai törvényjavaslat rendkívül élesen foglalkoztatja a berlini lapokat. A sajtó egy része azt állítja, hogy gróf Caprivi német kancellár és gróf Eulenburg porosz miniszterelnök közt komoly nézeteltérés támadt s hogy Caprivi g. bukása olyan eshetőség lett, melylyel számolni kell.

Magyar huszárok diadala.

— Távlavaglás Bécs és Berlin között. —

A maga nemében eddig páratlan és nagy jelentőségű az a verseny, a melyben Közép-Európa két, legnagyobb katonai állama: Ausztria és Magyarország, továbbá Németország lovasságának színe-java mérközött egymással. Közönséges lovasbíró bravournál jóval többet jelent az a tömeges távlavaglás, mely egész Európa szakkörének érdeklődése mellett folyt le Bécs és Berlin között. A két állam hadseregének legelső lovasai vállalkoztak e rendkívül fárasztó katonai szempontból eredményében nagyhorderejű versenyre. Nem kisebb kérdést, mint azt volt hivatva eldönteni ez érdekes, nagy próba, hogy vajon a két állam kitűnőnek elismert hadseregében melyik lovassági branch-ban található a legkitűnőbb anyagra? Amely kérdést minden találat nélkül formulázhatni így is: Melyik lovasság szolgálhatja a világ legjobb lovas tisztjeit.

Miután pedig a lovas tisztiek kitűnő voltából méltó joggal lehet levonni a következtetést az illető lovas csapatok minőségére is: ez a berlini-bécsi lovas-próba hivatva volt azt is dokumentálni, hogy hol kell keresni a legkiválóbb lovas katonaságot. Látni való ebből, hogy ennél az események nemcsak néhány tiszt bravourjáról, hanem mintegy a két szövetséges állam lovassága kvalifikációjának megállapításáról is van szó. Ez teszi érthetővé azt a roppant érdeklődést, amelylyel nemcsak a bé-

— Ez is olyan számár, mint az — én Pistám.

Ha pedig a szegény ártatlan asszonyt elkergeti a férje, villámokat szórnak a szemei, gömbölyü karján megfeszül a rékli ujsa s harciasan sziszegi:

— No 'iszen, majd adnék én neki, ha az én uram lenne!

El is lehet hinni, hogy ha ő mondja.

A mint tehát kiteviszik, a Juczi igen jó szívű teremtes. Ha nagyon szomorú a darab s a kisirt, ha kikeresgette magát olyan emberek bűjén, baján, a kiket soha se látott, elfelejti a saját bánatát s olyan érzemény önti el kebelét, mintha odahaza lenne szülői házában s az ablakon beszólnának a vecsernyére hívó harangok... Be kár, hogy oly hamar vége van a darabnak, be kár. Még egyszer meg-hányja, veti fejében a látottakat és hallottakat, még egy pár könnyet morzsol szét szemében s azután ő is fölkel helyéről a többivel, miközben felsóhajt:

— Istenem, de szép történet... be gyönyörü, talán, talán nem is igaz!

Kisvárosi élet.

— Gondolatok. —

A városiak talán nincsenek is kellő tudatában azon számos előnynek, melylyel őket a város tulhalmozza.

Óvák a létnek tarkább, könnyebb része, a vidéki az egyhanguság, a mi nagyban különbözik az idylltól, mert az idyll csöndje kedves, kellemes, de az egyhanguság unalmas.

A városi, ha kedve tartja, még szerényebb anyagi körülmények közt is mulathat, szórakozhatik, szóval élvezhet — de a vidéki minden körülmények közt csupán az egymás személyéhez való alkalmazkodásra van kárbotlatva; feltéve, hogy érintkezni kíván valakivel.

A vagy léteznék olyan kis-város, a hol

csi és berlini, hanem a többi, idegen államok katonai körei is csüggték a tömeges távlavaglásban.

Nekünk, magyaroknak van katonai mulunkban följegyzett elég okunk arra, hogy egy kissé chauvinisták legyünk, mikor a magunk nemzeti lovasságát: a magyar huszárságot összehasonlítjuk más államok hasonló lovas katonaságával. Legendák, -poszok, népköltmények szólnak a magyar huszárság katonai érenyeiről s e hagyományos, fényes hírnevet igazolják a történelem adatai is. I. Ferenc József király csak nem régtette egyik nagy hadgyakorlaton őszinte elragadtatásban azt a kijelentést, hogy a monarchia legelső lovassága: a magyar huszárság.

Ezt a királyi elismerést igazolták a bécsi-berlini nagyszabású távlavaglások is, mely versenyben a magyar huszártisztek győztek. Elsőnek érkezett Berlinbe Miklós huszárhadnagy. A berlini katonai körök és a polgárság rendkívül rokonszenves, viharos tüntetéssel fogadta a győztes huszárokat, daczára annak, hogy a két magyar lovas nemcsak saját hadseregbeli, versenyző bajtársait győztek le, hanem a németországi versenyzők lovas tiszteket is, akik később érkeztek Bécsbe, mint a két magyar levante Berlinbe.

E hír nemcsak azért fog Magyarországon széles körben örvendetes hatást gyakorolni, mert a magyar lovasok győzelme hizeleg nemzeti hiúságunknak; hanem azért is, mivel megerősíti bizalmunkat hadseregünk egyik elsőrendű tényezője: a fajunkbeli lovasság katonai értéke iránt.

Az a huszárság, a melynek olyan tisztjei vannak, mint Miklós és Csávossy, akik Európa legjobb lovasai elől elnyerik a babért, a kitűnő mesterek keze és szelleme alatt bizonyára a lehető legmagasabb nivóra képes emelkedni. Ezt a biztosítékot nyújtja nekünk a magyar huszárok berlini diadala. Ez az erkölcsi jelentősége ennek a most lefolyt, modern lovassági mérkőzésnek, a magyar lovasistát és a magyar hadi ló legujabb, nagy elismerésének.

A bécsi „Heeres-Zeitung“ Magyarország ellen.

Szenzációt keltő cikket mutatunk be alább olvasóinknak. Az »Oesterreichisch-ungarische Heeres-Zeitung« legújabb számában »Punische Treue« címzen a lap élén vezércikket közöl, mely a magyar nemzet igaz, őszinte lojalitását hallatlan vakmerőséggel vonja kétségbe és a legképtelenebb vádakkal áll elő. Megfoghatatlan rosszlelkűség vagy ostobaság kell hozzá, hogy a magyar nemzet megrendszabályozására hívja föl bizonyos »tényezők« figyelmét, ez ellen tiltakozunk kell. Windischgrätz elkeslett tanítványai épp úgy félreismerik Magyarországot mai helyzetét, mint a király alkotmányos felfogását. A »Heeres-Zeitung« ceterum censeo: ott nem adnak szankciózt. Mi sem félünk tőle, de megbotráncozunk rajta. És ebben a megbotráncozásban kétségkívül mindazok osztoz-

az emberek felül tudnának emelkedni, a személyeskedés kicsinyes rugóin; a hol az élvezet az egymással való érintkezésben, nem pedig az egymás ellen irányított célzásokban nyilvánulna: a hol egyesek nem saját egyéniségük felsőbbiségével vetelkednének, a mi bőséges tápiat adja az irigységnek és gunynak? Az emberi természetek sokkal inkább hasonlók egymáshoz, semhogy valami üdvös kivételre engedjenek következtetni.

Legfeljebb a szeszélyek minőségében és mennyiségében lehet különbség, — nem pedig azok végleges mellőzésében.

Azonban az ily szeszélyes játék, melyhez részben mindenki hozzájárul, még csak tűrhető, mert legalább meg van benne a helyes elvek kivonata: az igazság, az egyenlőség — az tudniillik, hogy mindenkinek jogában van győngéit, tetszés szerinti alakban érvényre juttatni. — Türetlen része az állapotnak — az injuria, az a zsarnokság, melyhez majdnem minden kisebb városban az egyik, a »főbb«, jogot formál, aki magát a társaságra oktroyálja, s a kit az elismer; aki minden tapintat és fönmság mellőzésével, fölhasználja és kiaknázza előnyös helyzetét, aki legbádatartó eljárásával is feltűntést kelt és érdemeket szerez, aki en miniatúr olyan óhaját lenni, mint egy-egy történelmi gentleman, a kinek kicsinyes cselekedete mindenkinek meggyőződése ellenére van, de azért nem riadnak vissza törpéségeit uri passiónak nevezni, a ki a társadalmon éppen olyan nyűg, mint a népen az igazságtalanság; egyik sem veti le magáról a férgét, mert mind a kettő megszokta már, a mennyire a rosszat megszokni lehetséges.

Hisz nem szokatlan a kisvárosi élet kiálhatatlansága felől panasz, teljesen indokolt az és jogos.

Nagyvárosban, ha a gentry, aki büszke az örökölt vérre, a ki őseinek képét tartja maga elé, mint védő pajzsot saját gyengéi el-

kodni fognak, a kik e durva, igazságtalan támadást elolvassák.

A »Heeres-Zeitung« cikke így hangzik:

Alig három hónapja, hogy Budapest és Magyarországnak nagy része a koronázás 25 éves jubileumát ünnepelte, mikor aradozó hangon fogadtok, hogy ők mennyire lojalisak a trón iránt. Pár nappal ezelőtt országos ünnepelték Kossuth Lajost! Valóban különös és jelentékeny ellenmondás hangzatos frázis és megdöngölt cselekedet között! Minden templomban és zsinagógában istentiszteletet tartottak annak az ünnepelésére, a ki egyedül vezette Magyarországot forradalomba s a ki a Debreczenbe áthelyezett országgyűlést begyűdítette rá, hogy 1849. apr. 14-én a Habsburgház detronizálását kimondja, melylyel de jure és de facto Magyarország megszűnt a pragmatika szankció szent köteleket. A vármegyékben s városokban Kossuthot diszpolgárnak választották, minden ünnepélyes összejöveteleknél dicsőítették a »martír«-t, minden újságban magasztalták működését és — minden iskolában hódoltak neki.

Ha mindez a tisztelet csak a nagy férfut és lángoló hazafit illetné, szívesen hozzájárulhatnának ehhez még azok is, a kik ellenfelei voltak egykor a szenvedélyesség folytán véressé vált belháborúban, de a kik azért elismerik és tisztelik Kossuth nagy tulajdonait. De minde hódolatok csak eszközök a cél eléérésére, mely a t i d i n a s z t i k u s a l e g u t o l s ó k o n v e n c z i á i g, egészen a megújuló forradalomig.

Ha Magyarországon is igazán, becsületesen és mindenekelőtt lovasias lojalitással gondolkodnának az emberek, akkor már régóta követnék a fölment király példáját, ki mióta a koronát szent fejére tette, bekéhen élt népével, a feledés és megbocsátás neves erényét határtalan jószággal és szeretettel gyakorolta és benső bizalmának legujabbban azzal is tanubizonyoságot adta, hogy az ország fővárosát székvárosi rangra emelte.

E nagylelkű és valóban lovagias fátvölborítással szemben elszomorító ellentét gyanánt látunk oly jelenséget, melyek komoly aggodalmakra szolgáltatnak okot. Egy alkalmat sem mulasztanak el, hogy az 1848—49-iki, mindkét félre nézve kellemetlen emlékeket föllevenítsek a nép szívében. Még ez ellen sem lehetne kifogást tenni, mert hisz e küzdelem egy történelmi, mint katonai szempontból tiszteletre méltó volt. De az a mód, a hogy a történeteket elferditik; a hogy az akkori ellentéteket kiéleltetve és a jelenre nevezve is elkeserítő hatással felütnetik; a hogy a turini remete, a ki sértő hangon felelt arra a felszólításra, hogy becsületes, szabad visszatérése ele nincs akadály gördítve, igazat és ellenséges hangon beszél törvényes intézvényeinkről; a hogy ezt a ferit megváltó és mártíryanant ünnepelik a nélkül, hogy az volna; s végre a hogy szembe állítják a koronás királyt a »haragos diktátorral«: mindez egyszerűen rossz taktika és nem méltó egy nagy nemzethez.

A Kossuth-kultusz nem egy történelmi jelentőségű megemlékezés, hanem a jövő események czéltudatos előkészítése és teljesen szeszélyes hirtelen a király iránti tisztelettel, mely ily kapcsolatban nem lehet egyéb haszontalan hízélgésnél, — mely annál visszaszább, mennél hangosabbak a lojalis frá-

len, a ki a bünt is éretnyek ismeri, ha azt a bíbor-palást takarja, ha tehát egy ilyen nemes lenézi a polgárt, annak jogában van a kicsinyítő tekintetet a kapott módon viszonzni, azért nincs a polgárság társasköre feszélyezve; de ha kisvárosban valamelyiknek eszébe jut, habár minden igaz alap nélkül is, magát kérvérűnek deklarálni, akkor az a kis társaskör nagyon is megsínyli azt.

Pedig az ilyesminek a kiirtása oly egyszerű. Nem kell egyéb, csak egy kis hiúság, kis zilárd öntudat, bizonyos hajthatlanság, — szóval büszkeség a szolgálkúségnak az ellenkezője. Azonban vannak esetek, fájdalom igen gyakoriak, midőn az emberek inkább mindent fel tudnak áldozni, semhogy saját részükre fentartsák azon díszes ékszert — a maga helyén alkalmazott büszkeséget.

Jól van, hódoljanak a zsarnokságnak, de akkor ne panaszokodjanak, mert tiz város közül kilencz, csakis azt a kifeszített gögőt sínyli.

Miként is legyen ott kedélyesség, — hol az egyik számtalan alakban igyekszik fölnyitni fitogtatni és lázasan keres alkalmat annak igazolására, hogy ő több a má-iknál. Ilyenkor a megfigyelőnek érdekes látvány nyílik, mert a társaság rendszeresen három kasztra oszlik. Az egyik természetesen a tulnyomó rész, a szolgálkúek, kik a nagyzás különböző hóbortjain átszellemülnek. A másik rész a kommunisták; ezek boszankodnak és gunyolódnak. A harmadik rész az okosak, a kik a következő néma-játéknak adnak előnyt mely által (egy humorisztikus író szerint) meg tudják, hogy voltaképpen melyikkel rokonszenveznek: t. i. a melyik a megkezdett ásitást a legelőbb és a leggyakrabban ismétli, az kétségkívül rokonlelkű. Ez a néma-játék a mulatság minőségének megállapításra mérvadóznak bizonyult, de az említett író által felállított igazságnak nem felel meg, mert végre is mind a három kaszt elkezdi ásitani és maga a képzelt nemes is. Mor-

zások, a melyek oly dus mennyiségben bocsátatnak valágga, a mikből azonban a valóság-nak még a látszata is hiányzik.

Valóban már rég gátat kellett volna vetni ezeknek az antidinasztikus s a forradalmi üzemeknek. Nem az erő jele az, ha mindig engedünk és a legfontosabb faktorok, intézmények ellen irányított inzulzusokat megérdemelt megtorlás nélkül eltűrjük. Hogy ez a gyengédségünk csakugyan rettenetes gyengeségnek tűnik fel, azt eléggé bizonyítja az agitátorok szaporodása. Mert ámbár kevesen vannak és ámbár a nép tulnyomó többsége hű a királyhoz, legalább is kénytelen ezeket az igazgatókat eltűrni, mert jól mondja Minghetti, a ki az ily dologban illetékes: »Történelem és tapasztalat sajnosan tanúsítja, hogy egy vakmerő kisebbség bármily csekély számu volt is, gyakran fölkerekedett a hatalmas többségen.«

Ide akarunk-e jutni? A legjobb uton haladunk e cél felé és hogy mennyire jutottunk már, hogy mennyire komoly és veszélyessé vált már a helyzet, erre nézve hangosabb és erősebb bizonyíték nem kell, mint az, hogy a magyar lapok büszke örömmel regisztráltak azt a »tényt«, hogy a Mollinarty-zsredből az altisztek és katonák egy része — a Kossuthhoz intézett üdvözlő levelet aláírta.

Mi egyszerűen nem hisszük e hírt; lehetetlennek tartjuk, hogy ily kiválóan politikai, a katonai esküvel ellentétben, törvénytelen demonstrációra csak gondoltak volna is; még az esetben sem hisszük ezt el, ha eszünkbe jut a magyar »baka« tudatlansága s naivitása, mert egy altiszt sem lehet annyira tudatlan, hogy Kossuth nevét és ennek jelentőségét ne ismerné, és annyira gonosz se lehet, hogy ily megkísérelt agitációt fel ne jelentett volna.

Mi azt az állítólagos tény, mint abszurdumot, egyszerűen figyelmen kívül hagyjuk, s nem is felejtjük tovább azt, mily vakmerőség kell ahhoz, hogy magyar lapok saját hazájuk fiait, saját katonáikat annyira nyire megrágalmazzák. Ez épp oly komoly s szomorú, mint szégyenletes állapot!

A szociálistáms egyaránt komoly veszély az államra és a társadalomra nézve. De még ennél is sokkal veszedelmesebb az, ha a fegyveres erő keretén belül a hütlenség és az árulást, bár csak feltételeken is, dicsőítik a nélkül, hogy ez ellen a megbotráncozás vihará támadna föl és a hivatott tényezők kötelességszerűleg beavatkoznának. Hogy idáig jutottunk, leginkább ez tanúsítja az állítólag pusztá történelmi háttérrel bíró Kossuth-kultuszunk antidinasztikus és ezáltal forradalmi irányzatát; de tanúsítja azt is, hogy bizonyos tényezők lojalis fogadkozása nem egyéb alaváló hízélgésnél és hogy ezek folytán a világot jogosítva van arra, hogy a »puni hüség« fogalmát a »magyar hüség« fogalmával azonosítsa.

Egyházaink költségtétele.

Köszöszállás, okt. 4.

A »Debreczen« hasábjain egymásnak válaszoló cikkeket olvasok, melyek egy népes ref. egyháznak pénzügyeiről hoztattak napfényre. Nem egyénekhez, kik az ügyben szerepeltek, sem a tárgyhoz, melyet vitattak, nem szólok, elintézi azt bölcsen az illető egyház tanácsa. De egy következtetést vonok ki a felerült tárgyról, mely talán indítvány számba sorozható. Tiszántúli ref. egyházkerületünkben több

feusz küldöttjeinek ad előnyt; — mig egy üdvös átmenet fölvilanyozza az álmos helyzetet.

— A hangulat derül... megeléknül, mosolygó arccal foglalják el kijelölt helyöket a dus asztal körül és — jó étvágyat kívánnak egymásnak.

Ah, ebben is oly végtelen ironia rejlik, valamint az egész éven át hangoztatott szerekenkivánatokban, mert nem elég, — hogy törekvések egymás ellen irányulnak és nem elég, hogy egymástól elkapják a jobb falatot, még jó étvágyat is kívánnak hozzá!

No de ez nem csak kis városban van így, hanem az egész világon; az egész világon uralkodnak a gyengeségek; azután megereznek a sóhajok és csalódások feletti panaszkok, mert hát az emberek egy sóvárognak a jó, a szeretet után, azonban felelik, hogy annak eléréséhez a folyton forgalomban lévő eszközök: a gyűlölet, árulás, irigység, guny, bosszú nem vezethetnek, mert hát a jót, a szeretetet is csak úgy lehet aratni, ha vetik; ha talán egymásnak mintái lennének, hogy egymásban a szépet, a nagyat, az erényt szeressék és a mi a legfőbb! — a minek az emberiség oly keservesen érzi hiányát: az igazságot.

Ez azonban csakis egy neveléses ideálistáms lehet a vágya, a kit a rajongás visz merész képzeletre, hogy tisztán látja az emberi erényeknek magas piederstájtát — az igazságot.

Igen, erre a piederstátra csakis a képzelet juthat el, az a látvány csak az ideálistáms töltheti be, de nem a valóságot; mert a valóságot betölti — a despotia, az a kiirhatatlan járvány, melynek annyi millió betege és áldozata van, kik felnek tőle és kárhözlatják ezt a rémet. — De hát miért? Miért kárhözlatni a despotiát, mig annak a mezejelenése előtt a rengeteg többség hódolva csuszik.

Cziple Sándorné.

nagy népe mind bev.

Tud készített gyűléseket a dolog es mennyibe házat és közzé a dom. Any kívüli alig ismerettel. Hogy ugy nemcsak es tartanak is kiadása nyomtatás hogy a nem lem és an jesitene, ha seket. Mig egyháztog van, ha fiz elég.

Ha m ebből atla tes az egy nem. A fel pet, látván hasznaltat kat is örö E kir sokba, kör iskolákat vannak ny krtet adn.

Vann közre boos egy emlék egyszer ol

Jo, b

Van t

Tudó

törvényzet presbyteri lyok. Czék ben e szat tetének, h e szabály olvasgatn gyobb resz tiszte, atak egyházmá lekel nem

A pr egyháznk presbyteri hivatásuk zetöl, inter jak, értesek

Egyh fel velem meg van.

* Ol

séggel tart mibe ma r teljesen me egy szarko honvédek Ernő végez a debrecze gú pedig az öreg hon egy égő gy ragyogott hadnagy k A debrecze a misén. A teljes szám monffy pé Györgyöt é ságból.

* K

reczen sz tegnap d. Imre polgá téséből adj által letart rendőröká által külfö végett össz igazolvány ki. K a to a közös ha kir. honvé ügy. a la fizetett a evről 27.94 frt 58 kr. adóból 48 kr, idegen költség 12 közmunka frt 30 kr. for gal db, elinté

* I

kolera e már foly ma meg orvos is sokat fi külön in v á r y vásáros tisztán t

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

jól berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czepléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Becses tudomására hozom, miszerint: a nagyérdemű közönség elismerő bizalmánál fogva üzletemet fokozatosan oda fejlesztettem, hogy a temetkezéshez megkivántató

ércz, fa és mindennemű behuzott, egyszerű és diszes koporsók, halotti kellékek, grászokcsik, legszebb kivitelben,

a gyászoló felek igényeihez mért

tisztességes olcsó árért

szolgáltatnak ki. Főtörökvésem leend ez után is a szolid verseny beartása mellett a szigorú pontosság és figyelem

Elvállalok mindennemű temetések rendezését, helyben, mint vidéken. — Hullaszállítás minden irányban.

Ércz, mű, és élővirág koszorúk előállítását szalag felirással — vagy a nélkül — a kor kívánalmaihoz mért olcsó árért.

Kérve a n. é. közönség pártfogó támogatását, hogy a szomorodott felek igényeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.

Debreczen, 1892.

Kiváló tisztelettel:

DANKÓ MIHÁLY.

(7.) 18.

Cognac-quint-kivonat.

Kitünő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom e **Jónak bizonyult** különlegességét.

Ara 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 frt o. é. Készítésére utasítás ingyen mellékeltek. **Legjobb sikerért és egészségos gyártmányért kezeskedem. Spiritusz megtakarítás**

erhető el felülmulhatlan **pálinka-erősítő-kivonat** által: ez az italoknak kellemes erőteljes ízű ad és csakis nálam kapható. Ara kilónként 3 frt 50 kr. (600—1000 literre használati utasítással együtt).

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi **essenciámat, rum, szilvápálinka, törköly, fűkocorú, valamint a létező likörök, szeszitalok, ecetet és borecet** készítésére fölülmulhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Árjegyzék ingyen. POLLÁK KÁROLY FÜLÖP Essenciai különlegességek gyára PRÁGÁBAN.

Egészséges gyártmányokért kezeskedem. ●● (Tisztos képviselők kerestetnek.) ●●

(314.) 20—50.

Cs. kir. országosan szabadalmazott finom liquer gyár.

Alapított 1850-ben. — 20 kitüntetés és elismerő oklevél.

Fränkel Adolf és fiai, BIALA (Galiczia),

ajánlják jutalmakkal kitüntetett lengyel liquer különlegességeiket

Kontuszówka, köménymagos, Allasch stb.

Mindenféle faju és kitünőségeiről elismert minőségű liquere-ök, vadászati

és uti liquere-ök, különlegességek régi szesz italokból.

Kapható: minden előkelőbb ssemege-, fűszer-üzletekben, czukráda és kávéházakban.

Elárusítók kedvezményben eszesítettnek. Árjegyzékkel ingyen szolgálunk.

(47.)

18—22.

SCHLICK -féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság. BUDAPESTEN.

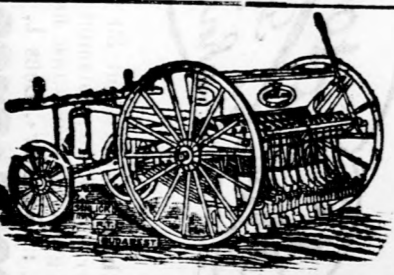
Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-ÚT.

Városi iroda és raktár: Podmaniczky-u. 14. — Flók-raktár: Kerepesi-ut 77

Gőz- és járgánycséplő-készüléket

számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék,

mályító-és egytetemes aczél-ekéket,

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő-eszközök,

(116.) valamint 18—16.

Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek. Takarmánykésítő gépek, daráló, szőlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai ké-

vekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek szállítható mező vasutak stb. Minta-raktár DEBRECZENBEN: TRNKA FERENCZ urnál, Kis-Várad-utca.

Előnyös ártételek feltételek. Legutányosabb árak. Árjegyzékkel ingyen és bérmentve.

Kolera elleni óvszer.

Hirneves orvosok, kolera-járvány esetén, ivóvíz helyett állandó italul csakis jó

SZÍKVIZET

rendelnek.

E czélra ajánlom a n. é. közönség figyelmébe az általam vegytiszta folyékony szénsavval és szűrt vízzel gyártott, helybeli tekintélyes orvosok által megvizsgált és kitünőnek elismert kénsavmentes

SZÍKVIZEMET.

Megrendelések nevem alatt **vásártér, 1863. sz. a. intézendők.**

Kiváló tisztelettel: **Szabó Kálmán** gyógyszerész, (400.) 3—8.

PACZELT JÁNOS

mag- és virág-kereskedő

ajánlja becses figyelmébe a nagyérdemű virág-kedvelőknek az őszi saison alkalmára nagy választékú

szobai- és nyiló-növényeit

legutányosabb árban, egymint: **Ficus 30 krtól 80-ig, Pálmák 1.50-től 25 frtig, Aucuba japonika 40—80-ig, Dracaena veitchii 40 krtól 1 frtig, Aralia Sziboldi 30 kr. Yuca pendula 50 krtól 1 frtig és sok másféle növényeket.**

Együttal tudomásul adom, hogy **Jácint hagymák** és több eféle megérkezvén, nagyon szép erős hagymák, mely szép nyitást biztosít, 100 drb — színek megválasztva — szimpla vagy teljes 9 frt.

100 darab rendkívüli fajokból

megnevezve 20 frt, egyes fajok darabonként 16 krtól 48 krig kaphatók.

Mostani országos vásár alkalmával nagyérdemű vevőimnek könnyebbités végett jó időben a piacon is fogok árulni, esős időben pedig csakis bolti helyiségemben: bazar-épület és kertészeti telepem az István gözmalmban kertben mindent és mindenkor kaphatni.

Szinte **virág-csokrokat** és **koszorúkat** mindennemű alkalomra friss virágból jutányosan készítek és vidéki megrendeléseket is elfogadok, amit gondosan csomagoltatok és pontos szállításról kezeskedem.

Nagyérdemű közönségnek becses pártfogásáért esedezve

(397.) 2—3.

vagyok teljes tisztelettel

PACZELT JÁNOS.

Hat aranyérem, diszkereszt és diszoklevelek.

COGNAC

Gróf ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya.

Orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnal versenyezhet, ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség

a * * * * * **COGNAC,**

mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzávegyítése nélkül, francia mód szerint készült s ezért járványos betegségeknek, így kolera ellen óvszer gyanánt sikerrel használtatik.

A gróf Esterházy Géza-féle Cognac-gyár

IGAZGATÓSÁGA 9—20.

BUDAPEST, VI. KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 23.

Páris, Lipcse, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.

Csak akkor valódi, ha a sárga dugón az az égetett felírás van: „GRÓF ESTERHÁZY GÉZA.”

A felföldön levő valódi francia cognacot felismerhetik.